

## Bedömargruppens yttrande

# Prövning av Linköpings universitets ansökan om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet idrott och hälsa

## Bedömargruppens uppdrag

Linköpings universitet har den 12 december 2023 ansökt hos Universitetskanslersämbetet (UKÄ) om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet idrott och hälsa. Vi, professor emeritus Claes Annerstedt (ordförande), Göteborgs universitet, docent Erik Backman, Högskolan Dalarna, arbetslivsföreträdaren Izabela Seger, Järfälla kommun och studenten Liam Hägvall, Gymnastik- och idrottshögskolan har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökan.

## Bedömargruppens arbete

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen samt utifrån de krav som finns sammanställda i *Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen* (UKÄ, 2023). Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Rapport 2016:15*). Underlag för bedömningen har varit Linköpings universitets ansökan om examenstillstånd, begärda kompletteringar inkomna den 13 september 2024 samt intervjuer som genomfördes den 27 september 2024. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med universitetsledning samt ledning med operativt och innehållsligt ansvar för utbildningen, studenter samt lärare.

## Bedömningsprocessen

Utifrån underlagen har vi gjort en bedömning av utbildningens kvalitet genom att bedöma följande bedömningsgrunder:

- Yrkesexamen
- Personal
- Utbildningsmiljön
- Resurser
- Styrdokument
- Säkerställande av examensmål

Bedömargruppens preliminära yttrande har skickats till lärosätet på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var 15 arbetsdagar. Det svar som lärosätet inkom med framgår av bilaga 1. Vi har tagit del av lärosätets svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

## Samlat omdöme

Sammantaget visar underlagen att bedömningsgrunderna Yrkesexamen, Personal, Utbildningsmiljön och Säkerställande av examensmål inte är uppfyllda vilket resulterar i omdömet inte tillfredsställande. Vi föreslår att UKÄ beslutar att inte ge Linköpings universitet tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i ämnet idrott och hälsa.

| Bedömningsgrund              | Omdöme        |
|------------------------------|---------------|
| Yrkesexamen                  | Inte uppfyllt |
| Personal                     | Inte uppfyllt |
| Utbildningsmiljön            | Inte uppfyllt |
| Resurser                     | Uppfyllt      |
| Styrdokument                 | Uppfyllt      |
| Säkerställande av examensmål | Inte uppfyllt |

För bedömargruppen

Claes Annerstedt  
Bedömargruppens ordförande

## Bilaga 1: Bedömargruppens motiveringar

### Bedömningsgrunder

**Yrkesexamen****Omdöme: inte uppfyllt****Bedömningsgrunder**

Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.

Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen.

I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.

*Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.*

Uppfylld

Linköpings universitet har ansökt om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i ämnet idrott och hälsa. Det framgår av ansökan att utbildningsplan och kursplaner är utformade i enlighet med högskoleförordningen. Angiven examen är därmed reglerad och ryms inom examensordningen.

*Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen.*

Inte uppfyllt

Av ansökan framgår att Linköpings universitet alltsedan 2011 bedriver ämneslärarutbildning med examenstillstånd i 17 ämnen och har därmed en väletablerad struktur för den utbildningsvetenskapliga kärnan (vid Linköpings universitet benämnd UK) och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Ämneslärarutbildningarna har dessutom i närtid (2020) utvärderats av UKÄ med resultatet hög kvalitet. I enlighet med examensordningen omfattar inriktningen mot gymnasiet 300 - 330 högskolepoäng (hp), med 60 hp utbildningsvetenskaplig kärna, 225 - 255 hp ämnesstudier, varav 15 hp ämnesintegrerad VFU samt ytterligare 15 hp VFU.

Kurserna i idrott och hälsa för gymnasieinriktningen omfattar från grundläggande till avancerad nivå 105 hp, vilket inkluderar 7,5 hp VFU. Därutöver kan ytterligare 30 hp tillkomma för examensarbeten. Kurserna omfattar centralt innehåll från grundskolans tidiga år till gymnasiet och behörighet i ämnet uppnås då för hela grundskolan och gymnasieskolan. I ansökan framhålls att ämnesdidaktik ska integreras kontinuerligt i kursernas olika delar samt relateras till UK-kurserna. Linköpings universitet kan även erbjuda möjligheten för studenterna att kunna erhålla en dubbelexamen – en ämneslärarexamen och en masterexamen – genom att via utökad studiegång

kunna läsa en ”spetsutbildning” inom programmet. Detta betraktar bedömargruppen som mycket positivt.

Bedömargruppen anser att den planerade utbildningen har en stor bredd såtillvida att den omfattar kunskapsområden som rörelse, hälsa, levnadsvanor, idrottspsykologi, ergonomi, friluftsliv och utomhuspedagogik samt två vetenskapliga arbeten inom hälsa. I såväl ansökan som vid intervjuerna framhåller man från lärosätets sida att den planerade utbildningen ska ha en särskild profil mot området friluftsliv och utomhuspedagogik (totalt 22 hp), men bedömargruppen uppfattar att även idrottspsykologi med 12,5 hp – i jämförelse med landets övriga ämnesutbildningar – utgör ett profilområde i Linköpings universitets ansökan om examensrätt. Satsningen på friluftsliv och utomhuspedagogik motiveras med att lärosätet har lång tradition av utbildning inom området, väl etablerade regionala, nationella och internationella nätverk samt en stark kompetens inom lärarkåren. Vidare motiveras betoningen på friluftsliv i ansökan dels med att sådana innehållsliga moment har stor betydelse för att kunna undervisa i enlighet med gymnasieskolans kursplaner, dels med att friluftsliv har stor betydelse för hållbar och livslång hälsa. Någon motsvarande motivering till satsningen på utomhuspedagogik och idrottspsykologi ges inte i ansökan och dessa innehållsliga områden betonas inte heller i Skolverkets kursplaner för ämnet idrott och hälsa.

De tillkommande 30 hp ämnesstudier som lärarna i idrott och hälsa med inriktning mot gymnasieskolan erhåller i relation till de med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7 - 9 omfattar enligt ansökan tre delkurser: Idrott och hälsa i förändring, ergonomi (15 hp), Fördjupad idrottspsykologi (5 hp) samt Utomhuspedagogik (10 hp).

Om utbildningen kan betecknas som bred, så är det samtidigt bedömargruppens uppfattning att det saknas djup och tillräcklig progression inom några för ämnet centrala områden som humanbiologi och ämnesdidaktik, vilket bedömargruppen betraktar som en stor brist. Med ämnesdidaktik avser bedömargruppen frågor om undervisningens varför, vad, hur och för vem kopplade till centralt ämnesinnehåll i skolämnet idrott och hälsa. I ansökan framhåller lärosätet att kursen Idrott och hälsa 91 - 105 hp på avancerad nivå fördjupar området hälsa och levnadsvanor genom ett naturvetenskapligt perspektiv på kroppens funktion. Bedömargruppen kan dock inte av underlagen se att utbildningen till sin omfattning, djup eller progression innehåller tillräckligt mycket humanbiologi. Eftersom ”grundläggande anatomi och fysiologi i relation till rörelseaktiviteter” är ett centralt innehåll i gymnasieskolans kommande ämnesplan för idrott och hälsa, nivå 1, kan en fördjupning inom detta område för blivande gymnasielärare i ämnet ses som särskilt angelägen. Bedömargruppen konstaterar också att ämnesinnehåll som idrottshistoria och idrottssociologi saknas.

Sammantaget anser bedömargruppen inte att utbildningens innehåll avseende omfattning och avgränsning är rimliga och rekommenderar en ordentlig översyn av utbildningens innehåll och progression.

*I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.*  
Inte uppfyllt

Det råder brist på behöriga lärare i ämnet Idrott och hälsa såväl i landet som helhet som i Östergötlands län och därmed behöver fler lärare examineras från landets ämneslärarprogram med denna inriktning. Linköpings universitet planerar för ingång Idrott och hälsa med 15 platser i vardera inriktningen (årskurs 7 - 9 respektive gymnasieskolan), det vill säga 30 utbildningsplatser totalt.

Det finns för närvarande åtta lärosäten i landet som har examensrätt för Idrott och hälsa inom ämneslärarprogrammet. Söktrycket till dessa utbildningar är lågt och vid ett par lärosäten antas samtliga behöriga sökande, men trots detta finns stora svårigheter att få tillräckligt med behöriga sökande. Bedömargruppen ser inte att Linköpings universitet på ett avgörande sätt skulle bidra till att rekrytera ett stort antal nya studenter i Idrott och hälsa. Vid intervjuerna framkom att såväl skolhuvudmän som studenter i regionen efterfrågar möjligheten att studera idrott och hälsa vid ämneslärarprogrammet vid Linköpings universitet. Bedömargruppens uppfattning är dock att enbart regionala perspektiv på rekrytering och studentunderlag inte utgör tillräckliga argument för att visa att det finns ett rikstäckande intresse av att examen får utfärdas.

Bedömargruppen vill framhålla det positiva i att Linköpings universitet inte ser distansundervisning i idrott och hälsa som ett alternativ och detta på grund av ämnets praktiska karaktär.

**Personal****Omdöme: inte uppfyllt****Bedömningsgrund**

Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

*Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Inte uppfyllt

Den vetenskapliga kompetensen är totalt sett god med tio disputerade lärare, varav två professorer och fem docenter. En av lärarna har doktorerat inom idrottsvetenskap, medan övriga har disputerat inom andra områden som handikappvetenskap, näringsfysiologi, klinisk fysiologi, hälsopsykologi, pedagogik och miljövetenskap. Ingen av de vetenskapligt kompetenta lärarna har emellertid ägnat sig åt ämnesdidaktisk forskning, med undantag för forskning om friluftsliv/utomhuspedagogik och hälsa, eller forskning med fokus på skolämnet idrott och hälsa. Det finns heller inga forskningsprojekt – avslutade eller pågående – vid lärosätet i ämnesdidaktik med koppling till idrott och hälsa. Detta faktum begränsar möjligheterna att involvera studenter i ämnesdidaktiska forskningsprojekt kopplade till idrott och hälsa, liksom möjligheterna att handleda examensarbeten på ett adekvat sätt. Bedömargruppens uppfattning är att den vetenskapliga kompetensen generellt sett är god vid lärosätet, men att det råder stora brister inom det ämnesdidaktiska området kopplat till skolämnet idrott och hälsa.

Lärartabellen i ansökan visar att sexton lärare, inklusive en så kallad professionsmentor, planeras att utföra undervisningsuppdrag inom ämnet idrott och hälsa. Nio av lärarna planeras att ha mindre än fem procent av sin tjänstgöring i ämnet idrott och hälsa. Befintlig personal med ämneslärarbehörighet i idrott och hälsa består av fem personer, varav endast en har disputerat (i handikappvetenskap). När programmet är fullt utbyggt anger lärosätet i ansökan att programmet ska ha utökat andelen undervisande lärare med två heltidstjänster, vilket får betraktas som den satsning som examensrätten i idrott och hälsa personalmässigt skulle innebära på lång sikt.

Sammantaget står antalet lärare i proportion till utbildningens volym och de har såväl professionsrelaterad som pedagogisk kompetens, men kompetensen relativt skolämnet idrott och hälsa är bristfällig. Vid lärosätet saknas en ämnesdidaktisk forskningsmiljö och detta behöver åtgärdas för att bedömningsgrunden *Personal* ska kunna bedömas som uppfylld vid Linköpings universitet. Detta ser bedömargruppen som den största bristen i ansökan och rekommendationen är därför att detta område behöver en kraftig förstärkning, vilket kräver långsiktiga åtgärder.

**Utbildningsmiljön****Omdöme: inte uppfyllt****Bedömningsgrunder**

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Lärosätet säkerställer att studenterna tar en aktiv roll i att utveckla utbildningen.

Relevant samverkan sker inom och utanför akademien.

*Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Inte uppfyllt

I likhet med vad som redovisats under bedömningsgrunden *Personal* konstaterar bedömargruppen att forskning i ämnesdidaktik med koppling till idrott och hälsa eller forskning om skolämnet idrott och hälsa inte i dagsläget existerar i tillräcklig omfattning vid Linköpings universitet. Av ansökan framgår att det är inom närliggande områden som exempelvis idrottspsykologi, idrottsmedicin, folkhälsovetenskap, handikappvetenskap och utomhuspedagogik som forskning bedrivs och där vetenskaplig kompetens och forskningsmiljö finns. Den forskning som bedrivs vid lärosätet idag har således enbart viss relevans för den utbildning i idrott och hälsa som ansökan avser. Miljön behöver stärkas betydligt för att leva upp till kravet på tydlig relevans för professionen, det vill säga lärare i skolämnet idrott och hälsa och där det går att skapa nära samband mellan forskning och utbildning. För att komma tillrätta med denna stora brist, rekommenderar bedömargruppen lärosätet att successivt och långsiktigt bygga upp en forskningsmiljö inom ämnesområdet genom till exempel satsningar på kompetensutveckling, doktorandtjänster och seminarieverksamhet som komplement till vissa nyrekryteringar av personal.

*Lärosätet säkerställer att studenterna tar en aktiv roll i att utveckla utbildningen.*

Uppfylld

Bedömningsunderlagen visar att studenter har möjlighet att ta en aktiv roll i att utveckla utbildningen. I ansökan beskrivs hur studenter är delaktiga i Styrelsen för Utbildningsvetenskap och i Området Utbildningsvetenskaps kvalitetssäkringsprocess. I Utbildningsvetenskaps nämnd för kursplaner ska finnas två studentrepresentanter. Studenterna kan således påverka genom representation i olika organ som arbetar med utveckling och kvalitetssäkring.

Det står inget i underlaget om hur Linköpings universitet arbetar tillsammans med studenter på kursnivå vad gäller utvärdering och kvalitetssäkring. Vid intervjuerna framkom att kursvärderingar mejlas ut, fylls i frivilligt och har låg svarsfrekvens. Detta är ett utvecklingsområde och bedömargruppen rekommenderar att lärosätet undersöker om ett annat eller kompletterande förfarande kan höja svarsfrekvensen på kursvärderingar och förbättra återkopplingen från studenter på kurser.

Bedömargruppen ser positivt på att det finns ett studiementorsprogram vid lärosätet, där äldre studenter rekryteras för att fungera som ett stöd för nya studenter under den första terminen.

*Relevant samverkan sker inom och utanför akademien.*

Uppfylld

Bedömningsunderlaget visar dels att det redan finns en relevant samverkan både inom och utanför akademien, dels att utbildningen i idrott och hälsa kan inlemmas i den existerande samverkanskulturen. I ansökan redogörs för konkreta former av samarbeten inom VFU-organisationen med kommunerna i regionen, med övningsskolor och inom ett flertal internationella nätverk för lärarutbildningar. De så kallade professionsmentorerna (yrkesverksamma ämneslärare som på deltid motsvarande 10 procent involveras i utbildningen) pekas ut som särskilt intressanta för att fortlöpande säkerställa den utbildningsnära professionsanknytningen. Bedömargruppen betraktar detta som lovvärt och intressant.

#### **Resurser**

**Omdöme: uppfyllt**

#### **Bedömningsgrunder**

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur på kort och lång sikt.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

*Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur på kort och lång sikt.*

Uppfylld

För ämnet idrott och hälsa, som kräver särskilda resurser vad gäller salar och anläggningar, planerar Linköpings universitet att förhyra sådana lokaler som krävs via långsiktiga hyresavtal. Det sistnämnda gäller framför allt Campushallen, med tre fullstora hallar, en friidrottshall, en dansstudio och ett gym. För simundervisningen kommer kommunens nybyggda badhus, Tinnerbäcksbadet, att utnyttjas. Vinterfriluftsliv kommer dels att undervisas i lokalt om förutsättningarna blir de rätta, dels i fjällmiljö.

Linköpings universitet besitter de biblioteksresurser och det IT-stöd som behövs för utbildningen. Lärosätet erbjuder även flera stödfunktioner för att studenterna ska kunna tillgodogöra sig sina studier på ett relevant sätt med bland annat studievägledning, studenthälsa och språkverkstad.

Bedömargruppen kan konstatera, utifrån ansökan, att det finns tillfredsställande resurser vid lärosätet för att kunna säkerställa en god och ändamålsenlig infrastruktur för ämneslärarutbildning i ämnet idrott och hälsa.

*De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.*  
Uppfylld

För att säkerställa att tillgängliga resurser utnyttjas effektivt för att hålla hög kvalitet planeras en hög grad av samläsning mellan program, fristående kurser och masterutbildning. Inriktningen mot gymnasiet planeras exempelvis att samläsas fullt ut med inriktningen mot årskurs 7 - 9, så när som på stadiespecifik ämnesdidaktik och verksamhetsförlagd utbildning. Ur ekonomisk synvinkel är detta effektivt vad gäller resursutnyttjande, även om det ur ett kvalitetsperspektiv ofta inte är att föredra eftersom läraryrkesutbildningarna är riktade mot olika elevåldersgrupper med olika nationella styrdokument och kursplaner.

**Styrdokument****Omdöme: uppfyllt****Bedömningsgrunder**

Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen och dessa är utformade på ett adekvat sätt.

Styrdokumentet är kvalitetssäkrat.

*Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen och dessa är utformade på ett adekvat sätt.*

Uppfylld

Det är Styrelsen för utbildningsvetenskap som ansvarar för områdets utbildningar, fastställer nya utbildningsplaner och revideringar av principiell karaktär samt har ett övergripande ansvar för styrdokumentens kvalitetssäkring. Däremot handhas icke-principiella revideringar av utbildningsplaner och kursplaner av Utbildningsvetenskaps nämnd för kursplaner.

Utbildningsplanen som bifogas ansökan uppfyller kraven i högskoleförordningen. Preliminära kursplaner finns för hela utbildningen och dessa är utformade i enlighet med högskoleförordningen samt innehåller information om undervisningsformer och betygsskala. Även omfattande och högst preliminära litteraturlistor har bifogats ansökan. Dessa har dock inte bedömts av bedömargruppen. En rekommendation från bedömargruppen är emellertid att framtida kursplaner även innehåller delkurser, som anger i vilka proportioner de olika kursplanemomenten förekommer.

*Styrdokumentet är kvalitetssäkrat.*  
Uppfylld

I ansökan redovisas hur utbildningsplan och kursplaner arbetas fram samt vilka beredande och beslutande organ som deltar i processen.

Det finns utbildningsplan och preliminära kursplaner för hela utbildningen och en struktur för hur dessa ska kvalitetssäkras. Strukturen för kvalitetssäkring är således på plats och studenter medverkar i de instanser där utbildningsplan och kursplaner bereds och beslutas. Däremot finner vi ingenting i ansökan om arbetsordningen gällande utvärderingar och hur dessa sammanställs, sammanvägs och tillgängliggörs för studenterna, vilket utgör en svaghet och ett presumtivist område att utveckla.

**Säkerställande av examensmål**

**Omdöme: inte uppfyllt**

**Bedömningsgrund**

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.

*Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.*

Inte uppfyllt

I sin ansökan argumenterar Linköpings universitet för att studenterna genom utbildningen successivt utvecklar ämneskunnskap, didaktiskt kunnande och vetenskapligt kunnande. Progression i didaktiskt och vetenskapligt kunnande ska uppnås genom att kunskaper och färdigheter från kurser på lägre nivå breddas och fördjupas på högre nivå. Progressionen ska nås genom att studenternas specifika ämneskunnskap utvecklas och fördjupas inom ämneskurserna. Utvecklingen av didaktiskt och vetenskapligt kunnande, kopplat till ämneskurser, UK-kurser och VFU, konkretiserar man i en så kallad progressionskarta.

I ansökan har lärosätet med utgångspunkt i denna didaktiska progressionskarta redogjort för hur examensmålen ska nås genom exemplifieringar av tre av examensmålen samt vilka kurser som på olika sätt bidrar till att studenterna når målen. Detta föreföll i ansökan oklart för bedömargruppen och vi efterfrågade därför den didaktiska progressionskartan, den metodikkarta som omnämndes i ansökan samt även ett underlag som förklarade hur den konstruktiva länkningen mellan lärandemål

– utbildningens innehåll – examinationsuppgifter – betygskriterier skulle förstås. Bedömargruppen erhöll därefter ett antal dokument som på ett klargörande och utmärkt sätt förklarade hur den konstruktiva länkningen ska leda till måluppfyllelse.

Det som Linköpings universitet anför för att säkerställa examensmålen övertygar emellertid inte bedömargruppen. Vi ställer vi oss tveksamma till om utbildningen kan säkerställa måluppfyllnad avseende de examensmål som anger att studenten efter genomgången utbildning kan ”visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen” respektive ”visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom ämnet som utbildningen avser”. Denna tveksamhet hos bedömargruppen bottnar i att det existerar stora brister kopplat till ämnesdidaktiken inom idrott och hälsa vid lärosätet. Den vetenskapliga kompetensen är visserligen totalt sett god, men ingen av de vetenskapligt kompetenta lärarna har ägnat sig åt ämnesdidaktisk forskning kopplad till idrott och hälsa och det finns heller inga forskningsprojekt – avslutade eller pågående – med denna specifika inriktning. Möjligheterna för studenterna att involveras i ämnesdidaktiska forskningsprojekt är därmed ytterst små.

Det föreligger vidare vissa innehållsliga prioriteringar som förefaller perifera relativt ämnets kärna, till exempel utomhuspedagogik, och samtidigt får andra centrala utbildningsinslag ett mycket begränsat utrymme i den presenterade utbildningsstrukturen, till exempel humanbiologi, idrottshistoria och ämnesdidaktik. Konsekvensen blir att vissa innehållsliga moment har både bredd och djup, till exempel friluftsliv och idrottspsykologi, medan andra saknar såväl bredd, djup som progression, till exempel humanbiologi och ämnesdidaktik.

Dessa stora brister medför att förutsättningarna att kunna nå målen som utbildningen ska leda till inte är möjliga att säkerställa.

## Bilaga 2: Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande

### Universitetskanslersämbetets examenstillståndsprövningar

#### Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Linköpings universitet

Examen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i ämnet idrott och hälsa

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrandet och påpeka eventuella faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsgrunder som ingått i prövningen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med nya fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

#### Exempel

| Sida | Stycke | Rad | Korrigering                                  |
|------|--------|-----|----------------------------------------------|
| 2    | 3      | 5   | Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45. |

## Yrkesexamen

| Sida | Stycke | Rad       | Korrigerig                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|------|--------|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2    | 2      | 12-14     | <p>Bedömagruppen anser att <b>profilområdet utomhuspedagogik och idrottspsykologi</b> inte motiveras och att det heller inte är områden som betonas i Skolverkets kursplaner för idrott och hälsa. <b>Utomhuspedagogiken</b> skall ses i ljuset av att <i>friluftsliv</i> är ett profilområde för utbildningen vid LiU, ett område som tydligt betonas i Skolverkets kursplaner. Utomhuspedagogiken syftar till att tillhandahålla verktyg och konkreta metoder, d.v.s. didaktiska förutsättningar, till de blivande lärarna i idrott och hälsa att undervisa och leda i området friluftsliv och utevistelse: ”I fördjupningsnivån (61-90 hp) ingår delmomentet Utomhuspedagogik (10 hp), vilket utgör en profilering inom ämneslärarprogrammet med inriktning mot gymnasieskolan i idrott och hälsa vid Linköpings universitet. Delmomentet syftar till att ge väsentligt fördjupade kunskaper inom friluftsliv och säkert ledarskap” (ansökan s. 38). I ansökan skrivs på flera ställen ”friluftsliv/utomhuspedagogik” (se t.ex. s.5, s.14) för att visa på kopplingen mellan begreppen. Det är således inte ett ämnesområde inom idrott och hälsa i gymnasieskolan som avses med denna profil, utan utomhuspedagogiken relaterar till platsens och upplevelsens betydelse för lärande och syftar till att utveckla den blivande lärarens professionskompetens. Vad gäller <b>idrottspsykologi</b> innehåller området även motivation, ledarskap och andra miljöfaktorer som kan påverka individuella beteenden kopplade till fysisk aktivitet och hälsa/ohälsa, i högsta grad relevant i relation till gymnasieskolans kursplaner inom ämnet.</p> |
| 2    | 4      | 1-3       | <p>Bedömagruppen hävdar att <b>det saknas djup och tillräcklig progression inom ämnesdidaktik</b>, vilket ses som en stor brist. Påståendet specificeras inte och det är därför oklart vad kritiken grundar sig i. Det delmoment som benämns ”Ämnesdidaktik” inom 31-52,5 hp (tabell 1 s. 6 i ansökan), omfattar förberedelser till efterföljande VFU. I all övrig kursgivning är ämnesdidaktiken central och ingår integrerat med ämnesundervisningen, vilket kan ses i bifogade kursplaner och redogörelserna under ”Säkerställande av examensmål” (s. 28-41 i ansökan). Användandet av portfolio för examination möjliggör progression, liksom tanken att successivt omfatta mer komplexa lärmiljöer och undervisningsmoment genom kursgivningen. Satsningen på utomhuspedagogik (som kommenteras ovan) innebär en fördjupning inom ämnesdidaktiken, liksom de ämnesdidaktiska examensarbetena.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 2    | 4      | 1-3, 5-10 | <p>Bedömagruppen hävdar att <b>det saknas djup och tillräcklig progression inom humanbiologi och att det är först i kursen Idrott och hälsa 91-105 hp som naturvetenskapliga kunskaper inom anatomi, fysiologi, träningslära och biomekanik introduceras</b> och att det därför inte kan fördjupas i samma kurs som hävdas i ansökan. Det är ett inkorrekt påstående. I kursplanen för Idrott och hälsa 1-30 hp (s. 59 i ansökan, även tabell 4 s. 31) ses lärandemålet: ”beskriva faktorer som inverkar på prestationsförmåga vid fysisk aktivitet; anatomi, fysiologi, träningslära,</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|   |   |       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---|---|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |   |       | <p>rörelselära". Även under rubriken "kursinnehåll" i samma kursplan står att läsa att kursen innehåller "grundläggande anatomi, fysiologi och biomekanik". Vidare redogörs för rörelsekunnande i den komplettering som begärdes in av bedömargruppen avseende konstruktiv länkning, där det bl.a. står att läsa: "Rörelsekunnande behandlas också genom föreläsningar och lektioner om barn och ungas motorik samt inkludering och anpassningar som examineras dels i den skriftliga tentamen om barn och ungas motoriska utveckling och träningslära, dels i portfolion. Föreläsningar och lektioner behandlar även kroppens funktion under arbete och belastning som examineras i den skriftliga tentamen om träningslära". Innehållet fördjupas sedan i kursen 61-90 hp (ansökan s. 75), se t.ex. lärandemålet "analysera rörelser och redogöra för skadeförebyggande ergonomisk anpassning av rörelser". Därefter kommer fördjupningen i 91-105 med lärandemål som "redogöra för samband mellan nutrition och fysisk prestationsförmåga", "utförligt redogöra för och förklara rörelseapparats uppbyggnad och funktion; anatomi, fysiologi, biomekanik", "analysera rörelser utifrån kunskap och förståelse om biomekanik, rörelsemönster och muskelfunktion och förklara hur belastning påverkar rörelseapparaten" (s. 79 i ansökan). Det finns således både innehåll, djup och progression inom området genom hela utbildningen.</p> |
| 2 | 4 | 13-14 | <p>Bedömargruppen hävdar att <b>idrottshistoria saknas som ämnesinnehåll</b>. Kursen 61-90 hp (se kursplan s. 75 i ansökan) återger lärandemålet "diskutera ämnet idrott och hälsas roll och status i samhället över tid". Kursinnehållet anger: "Kursen behandlar vidare ämnet idrott och hälsas betydelse och utveckling i skolan och samhället över tid". Även om <i>idrottshistoria</i> som begrepp inte används finns det som ett innehåll inom det delmoment som kallas "Idrott och hälsa i förändring, ergonomi" omfattande 15 hp (se tabell ansökan s. 6).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 2 | 4 | 13-14 | <p>Bedömargruppen hävdar att <b>idrottssociologi saknas som ämnesinnehåll</b>. Flera lärandemål visar dock på ett idrottssociologiskt innehåll, t.ex. i kursen 31-52,5 hp (se ansökan s. 63) "redogöra för fysiska, psykiska och sociala faktorer som påverkar prestationsförmåga och välbefinnande vid fysisk aktivitet", "diskutera förhållningssätt i undervisningen för att främja jämställdhet och jämlikhet utifrån teorier/modeller om delaktighet". Under kursinnehåll: "Kursen behandlar idrottspsykologi och lärmiljöns betydelse för motivation och delaktighet, lärande och utveckling, identitet och självtillit". Idrottssociologiskt innehåll finns även i kursen 61-90 hp i delmomentet "Idrott och hälsa i förändring" där ämnet sätts i relation till övriga samhället, historia och hållbar hälsa, liksom i kursen 91-105 hp: "Genom ett samhällsvetenskapligt perspektiv på hälsa och dess bestämningsfaktorer studeras hur faktorer hos individen och i miljön påverkar folkhälsan. [...] Innehållet berör relationen mellan ämnet idrott och hälsa och idrottens och hälsans betydelse i samhället i förhållande till livskvalitet och levnadsvillkor" (kursinnehåll, se kursplan s. 77f).</p>                                                                                                                                                                                                                        |

|   |   |     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---|---|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3 | 3 | 4-5 | Bedömargruppen konstaterar helt riktigt att det finns en nationell brist på behöriga lärare i idrott och hälsa och att fler lärare behöver examineras. Bedömargruppen skriver också att LiU har visat att det finns en studentefterfrågan på utbildningen. Trots detta skriver bedömargruppen: "Bedömargruppen ser inte att Linköpings universitet på ett avgörande sätt skulle bidra till att rekrytera ett stort antal nya studenter i Idrott och hälsa." Det framgår inte i utlåtandet vad den slutsatsen grundar sig på, då LiU har visat på både nationell brist på utbildade lärare och studentefterfrågan på utbildningen.                |
| 3 | 3 | 7-9 | Bedömargruppen skriver: "Bedömargruppens uppfattning är dock att enbart regionala perspektiv på rekrytering och studentunderlag inte utgör tillräckliga argument för att visa att det finns ett rikstäckande intresse av att examen får utfärdas." Det finns en nationell brist på behöriga lärare i idrott, vilket fram går av LiU:s ansökan (s. 6) och även i bedömargruppens utlåtande. Bedömargruppen redovisar inte någonstans på vilka grunder de drar slutsatsen att det inte finns ett rikstäckande intresse, då LiU utöver regional brist har visat på både nationell brist på utbildade lärare och studentefterfrågan på utbildningen. |

## Personal

| Sida | Stycke | Rad | Korrigerig                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------|--------|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3    | 5      | 4-5 | Det hävdas i yttrandet att: "Ingen av de vetenskapligt kompetenta lärarna har emellertid ägnat sig åt ämnesdidaktisk forskning [...] eller forskning med fokus på skolämnet idrott och hälsa". Påståendet stämmer inte. I ansökan på s. 10 står att läsa att "...en lärare med ämneslärarbakgrund är disputerad i handikappvetenskap med särskilt fokus på undervisning av elever i behov av särskilt stöd". Se även s. 14: "Karin Bertills avhandlingsprojekt handlade om självtillit och delaktighet i skolans idrottsundervisning under högstadietiden där elever med funktionsnedsättning studerades särskilt". Avhandlingen jämför elever med funktionsnedsättning med typiskt fungerande klasskompisar i förhållande till lärares undervisning. Även om huvudområdet för avhandlingen är handikappvetenskap så är forskningen med fokus på skolämnet idrott och hälsas didaktik. |
| 4    | 1      | 1   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 4    | 1      | 1-3 | Bedömargruppen skriver: "Det finns heller inga forskningsprojekt – avslutade eller pågående – vid lärosätet i ämnesdidaktik med koppling till idrott och hälsa". Se kommentar ovan. I ansökan argumenterar LiU också för att angränsande forskning inom exempelvis utomhuspedagogik, funktionsnedsättning, idrottspsykologi, barns och ungas hälsa kan kopplas till didaktiska frågeställningar av relevans för ämnet idrott och hälsa. Vidare bortses från det som anges på s. 12 i ansökan om satsningen på PREST-ämnena. Interna medel avsattes under 2024, data har samlats in om idrottslärares uppfattningar och erfarenheter sin undervisning och om elevers lärande i idrott och hälsa. Arbetet resulterar i artiklar, som författas av verksamma                                                                                                                              |

|  |  |  |                                                                                                                                                    |
|--|--|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  |  | lärare i idrott och hälsa vid LiU, vilka kommer att användas i lärarutbildningen.<br>Satsningen innebär också kompetensutveckling av lärargruppen. |
|  |  |  |                                                                                                                                                    |
|  |  |  |                                                                                                                                                    |

## Utbildningsmiljön

| Sida | Stycke | Rad | Korrigerig                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------|--------|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 5    | 3      | 1-2 | "Det står inget i underlaget om hur Linköpings universitet arbetar tillsammans med studenter på kursnivå vad gäller utvärdering och kvalitetssäkring". Det står i ansökan på s. 20 om studenternas medverkan i UK-råd och ämnesråd, forum som arbetar direkt med kursutveckling: <i>"Råden har ansvar för samordning och kvalitetssäkring (t.ex. integration, progression, arbetsformer) av kurserna i ämnet/UK"</i> . |
| 5    | 5      | 5-6 | "Inget specifikt sägs emellertid om samarbeten med idrottsrörelsen lokalt eller nationellt". Forskare vid LiU som nämns i ansökan har forskning i samarbete med flera idrottsförbund (bl.a. Svensk Friidrott) och KFUM (s. 15 i ansökan). Lärosätet är vidare ett EVL-lärosäte och en lärare jobbar deltid med att vara psykologisk rådgivare åt Hammarby fotboll (s. 10).                                             |
|      |        |     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|      |        |     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

## Resurser

| Sida | Stycke | Rad | Korrigerig |
|------|--------|-----|------------|
|      |        |     |            |
|      |        |     |            |
|      |        |     |            |
|      |        |     |            |

## Styrdokument

| Sida | Stycke | Rad | Korrigerig |
|------|--------|-----|------------|
|      |        |     |            |
|      |        |     |            |
|      |        |     |            |
|      |        |     |            |

## Säkerställande av examensmålen

| Sida | Stycke | Rad  | Korrigerig                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------|--------|------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 8    | 3      | 6-11 | Bedömargruppen anger en tveksamhet om Linköpings universitet kan säkerställa måluppfyllnad på grundval av bedömningen att "det existerar stora brister kopplat till ämnesdidaktiken inom idrott och hälsa vid lärosätet" samt att "...ingen av de vetenskapligt kompetenta lärarna har ägnat sig åt ämnesdidaktisk forskning kopplad till idrott och hälsa och det finns heller inga forskningsprojekt – avslutade eller pågående – med denna specifika inriktning. Möjligheterna för studenterna att involveras i ämnesdidaktiska forskningsprojekt är därmed ytterst små". Ovan (under Yrkesexamen) har vi visat att denna uppfattning delvis är felaktig och det saknas också en mer specifik redogörelse av de hävdade bristerna i ämnesdidaktiken.                                                                                                        |
| 8    | 4      |      | Bedömargruppen skriver: "Det föreligger vidare vissa innehållsliga prioriteringar som förefaller perifera relativt ämnets kärna, till exempel utomhuspedagogik och samtidigt får andra centrala utbildningsinslag ett mycket begränsat utrymme i den presenterade utbildningsstrukturen, till exempel humanbiologi, idrottshistoria och ämnesdidaktik. Konsekvensen blir att vissa innehållsliga moment har både bredd och djup, till exempel friluftsliv och idrottspsykologi, medan andra saknar såväl bredd, djup som progression, till exempel humanbiologi och ämnesdidaktik". Utifrån tidigare rättelser av yttrandet enligt ovan utgår även denna bedömning från delvis felaktiga premisser. LiU har såväl bredd, djup och progression inom både humanbiologi och ämnesdidaktik, vilket också ansökan ger uttryck för. Idrottshistoria behandlas också. |
|      |        |      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|      |        |      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |